

Posudek bakalářské práce

Ústav pro klasickou archeologii
Filosofická fakulta University Karlovy v Praze

Autor práce: Šimon Bulíř

Název práce: Typologie římských lékařských a chirurgických nástrojů a jejich užití v civilním a vojenském prostředí a jejich zobrazení v ikonografii

Autor posudku: Doc. PhDr. Jiří Musil, Ph.D.

školitel

Kriteria hodnocení	hodnocení maximální	hodnocení přidělené
Vytčení cíle práce a jeho dosažení	5	4
Struktura práce a zvolené metody	5	4
Práce s literaturou	5	4
Formální stránka práce	5	3
Dosažené výsledky	10	8
Součet bodů	30	23

Hodnocení: 1 = 30 - 26, 2 = 25 - 20, 3 = 19 - 15, neprospěl = >15

Slovní hodnocení práce:

Autor se v předložené práci věnuje římským chirurgickým nástrojům, definuje jejich možné využití na základě studia starověké i sekundární literatury, včetně ikonografických pramenů. Tento přístup odpovídajícím způsobem zdůvodnil v úvodní části své bakalářské práce. Z výše uvedeného vychází také její struktura: nejprve stručně hodnotí literární prameny (kap. Vývoj římské medicíny), následně přistupuje k hodnocení v civilním a vojenském prostředí. V páté kapitole pak následuje zhodnocení vlastních lékařských, chirurgických nástrojů.

Starověká medicína a léčení byly v počátcích spjaty s náboženskými a kultovními praktikami. V tomto ohledu Římané nenevazují jen na řeckou a s ní spjatou tradici, ale také na egyptské praktiky, kdy znalost anatomie a lidského těla obecně byla důležitým faktorem, souvisejícím s pohřebními zvyklostmi. Tato skutečnost vyústila také v praktické dovednosti, související s léčením těch, kteří jej potřebovali. Autor si je těchto skutečností vědom a s tímto zjištěním také pracuje v následujících kapitolách.

Je třeba však polemizovat s konstatováním, že vše ohledně zdraví a zdravotního stavu bylo podřízeno vyšší vůli: např. Vitruviova doporučení pro vytvoření městského prostoru (Vitruvius I, 4, 1 ad.), definování plochy vojenského tábora (Vegetius ERM I, 22; III, 2) jsou dokladem snahy o co nejzdravější podmínky pro život a fungování společnosti, resp. jednotek: je zřejmé, že se zde snaží upozornit na zdravotní rizika spojená s kumulací obyvatelstva a přítomností (odpovídajícím fungováním) vojenských oddílů. Do samostatných kapitol jsou pojaty otázky týkající se „civilní“ a „vojenské“ medicíny. Především vojenská je pojata formálněji – již samo konstatování řady specialistů a „odborných“ lékařů (s. 30, 31) naznačuje, že v tomto ohledu bylo dbáno na zdraví *militēs*, také existence specializovaných budov (valetudinaria) v táborech legií tuto skutečnost zdrazňuje. S tím souvisí i další skutečnost: pro odpovídající fungování vojenských oddílů byly zřizovány také lázně, které měly prospět k celkové kondici vojáků (to se týká i táborů pomocných sborů).

V páté kapitole jsou zpracovány nejdůležitější typy římských chirurgických a lékařských nástrojů, které se staly předmětem zájmu badatelů již od doby systematictějších výzkumů Pompejí, nicméně k jejich ucelenějšímu hodnocení dochází na počátku 20. století (J. S. Milne, *Surgical Instruments in the Greek and Roman Times*. Oxford, 1907). Autor v této části práce uvádí hlavní typy, které mohly být v lékařské praxi užívány, přičemž zmiňuje ty, které jsou pro lékařskou praxi typické (skalpely, spekula, Diokleovy lžice, trepany), dále ty, které měly širší využití např. ve veterinární či také kosmetické praxi (pinzety, jednoduché nůžky, strigily, lžice, etc.). Autor jejich širší užívání uvádí a stručně zmiňuje. Pokud jsou dochovány a publikovány, uvádí také prameny epigrafické, které jsou v rámci římského (provinciálního) prostředí důležité především z hlediska prezentace lékařů (mediků) a zároveň přinášejí signifikantní typy jejich nástrojů, doplněné o odpovídající epigrafické informace.

Autor bakalářské práce splnil zadání a prokázal odpovídající schopnost hodnocení pramenů jak starověkých, tak pramenů materiální povahy, proto práci považuji za vhodný podklad pro obhajobu.

Otázka do diskuse:

jak byla zajištěna zdravotní péče pro gladiátory v rámci jejich účasti při výcviku a účasti na hrách v ludu

V Praze, dne 24. 8. 2018

Podpis autora posudku